

ЗВІТ
ЗАВІДУВАЧА КАФЕДРИ ПОЛІТОЛОГІЇ
ФІЛОСОФСЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ ХАРКІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені В. Н. КАРАЗІНА
ДОКТОРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА
ФІСУНА ОЛЕКСАНДРА АНАТОЛІЙОВИЧА
за 2018-2019 навчальний рік

Кафедра політології філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна має повний науково-педагогічний, кадровий та організаційний фундамент підготовки кадрів вищої кваліфікації: ліцензовану спеціальність «Політологія» (бакалаврат та магістратура), фаховий Вісник ХНУ серії «Питання політології», аспірантуру та докторантуру з політичних наук. Штат кафедри на 2018/2019 навчальний рік було представлено 21 науково-педагогічним працівником (на травень 2019 р. – 20): з них 5 докторів наук, 16 кандидатів наук (3 кандидати філософських і 14 – політичних наук).

Навчально-методична робота

Навчально-методична діяльність професорсько-викладацького складу кафедри політології науки полягала у реформуванні змісту освітніх програм, навчальних планів, організації навчального процесу в межах спеціальності 052 «Політологія» для студентів спеціальності «Політологія» на соціологічному факультеті, політологічних дисциплін для інших факультетів відповідно до Закону України «Про вищу освіту» з урахуванням європейських та світових освітніх стандартів, «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна», «Положення про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна», досвідом організації викладання політологічних дисциплін у провідних дослідницьких університетах США, Канади та ЄС.

Зокрема у 2018/2019 році навчально-методична робота полягала у наступному:

- за результатами стажування за Програмою імені Фулбрайта для науковців у США у 2017/2018 рр. (м. Вашингтон) **вперше в Україні** розроблено та впроваджено в навчальний процес у 2018/2019 рр. дві новаторські освітні програми за спеціальністю 052 «Політологія» (галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки) *«Політичні технології та аналіз політики»* (бакалаврській рівень) та *«Глобальні студії та аналіз політики»* (магістерській рівень). Програми відкриті з урахуванням та опрацюванням досвіду розробки, акредитації та функціонування відповідних бакалаврських та магістерських програм з політології у провідних дослідницьких університетах м. Вашингтон (George Washington University, George Mason University, Georgetown University, American University) (відповідно до проекту 2.6 «Практична складова освітнього процесу» за

- напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році»);
- підготовлено нові нормативні та вибіркові курси та оновлено зміст навчальних дисциплін із урахуванням переліку і змісту загальних та професійних компетентностей, що формуються в межах освітніх програм спеціальності «Політологія» (відповідно до проектів 2.5. «Індивідуальні освітні траєкторії» та 2.6 «Практична складова освітнього процесу» за напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році»);
 - удосконалено навчально-методичне забезпечення курсів, зокрема розроблено та оновлено навчальні та робочі програми з політологічних дисциплін, проведено два методичних семінари кафедри, на яких розглядалися ці питання: (1) доповідь проф. В.В. Рубанова «Особливості визначення предмету «політологія» під час викладання навчальних курсів «Вступ до політології» та «Політична аналітика»; (2) доповідь доц. О.Л. Авксентьєва про особливості викладання міжфакультетських дисциплін; доц. Комаровою Т.Г. опубліковано (у співавторстві) «Методичні вказівки до семінарських занять самостійної роботи з дисципліни Глобальні проблеми сучасності» для студентів усіх спеціальностей (Х.: ХНУРЕ, 2018. – 40 с. (2,3 д.а));
 - підвищили свою методично-педагогічну кваліфікацію у в Інституті післядипломної освіти та заочного (дистанційного) навчання доценти Целуйко М.Є., Люба О.О., Баталов О.А., та професор Шаповаленко М.В. Ними створено електронне забезпечення таких авторських навчальних курсів (М.В. Шаповаленко «Теорія та практика політ. легітимації»; Целуйко М.Є. «Тероризм і політика», Баталов О.А. «Теорія держави», Люба О.О. робота «Мультикультуралізм: теорія та практика».

Науково-дослідна робота

Науковий напрямок досліджень кафедри спрямовується згідно з науково-дослідною темою **«Розвиток політичної системи України в порівняльній та глобальній перспективі»** (№ держ. реєстрації 0119U102298). Зміст цієї теми дозволяє розробляти широкий спектр політологічних питань, що знайшло своє відбиття у наукових публікаціях та наукових заходах кафедри.

Так, у 2018/2019 навчальному році наукова робота здійснювалась у таких напрямках:

- організаційне забезпечення підготовки та видання статей викладачів, аспірантів та докторантів кафедри в українських та закордонних наукових фахових журналах з політичних наук та провідних наукових видавництвах: так, викладачами, аспірантами та студентами кафедри опубліковано у першому півріччі 2018/19 н.р. 27 статей (з них 2 – зарубіжні) та 9 тез, у другому – 20 (1 – зарубіжна) та 11 тез; статей студентів у 2018/19 н.р. – всього 15. Проф. Фісуном О.А. опубліковано розділ «Neopatrimonialism in Post-Soviet Eurasia» в монографії «Stubborn Structures: Reconceptualizing

Post-Communist Regimes» / Edited by Bálint Magyar. Budapest: Central European University Press, 2019, pp. 75-96;

- рекомендовано до захисту дисертаційне дослідження здобувача С.В. Валесяна «Історичний капіталізм та сучасний світовий порядок: політологічний вимір» на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук за спеціальністю 23.00.01 – теорія та історія політичної науки;
- за 2018/19 навчальний рік силами редакційної колегії Вісника ХНУ імені В.Н. Каразіна серія «Питання політології» видано 2 випуски (випуски 33, 34), підготовлено до друку випуск 35 (затверджено Вченою радою ХНУ імені В.Н. Каразіна у вересні 2019 р.). Зміст і оформлення статей останніх два випусків відповідають вимогам Наказу МОН № 32 до фахових видань з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу та інтеграції його у світовий науковий простір. Завданням редколегії є подальше вдосконалення наукового збірника та дотримання основних сучасних правил та вимог для просування його до категорії групи «Б», і у перспективі й до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science Core Collection (категорія «А»). У тому ж напрямку ведеться робота з сайтом Вісника серії «Питання політології»;
- одним із пріоритетних напрямків роботи кафедри є організація стажувань та наукових досліджень співробітників у провідних наукових центрах та дослідницьких університетах світу та участь у міжнародних політологічних заходах (відповідно до проекту 1.1. «Підвищення конкурентної здатності університетської науки у світовому академічному просторі» за напрямом І Стратегії розвитку університету «Університетська наука у 2025 році»), у т.ч. у 2018/2019 н.р.: (1) наукове стажування проф. О.А. Фісуна у Нідерландському інституті провідних досліджень з 1.10.2018 по 27.01.2019 р. (м. Амстердам) та у Центрі європейських, російських та євразійських студій Школи глобальних проблем та публічної політики Мунка Торонтського університету з 15.03.2019 р. по 10.05.2019 р. (м. Торонто); (2) наукове стажування доц. Ю.М. Біденко 4.10-30.11.2018 на кафедрі досліджень громадянського суспільства факультету гуманітарних наук Карлового університету (м. Прага); (3) наукове стажування доц. І.В. Работягової у Вільному університеті Берліну (22.10-18.11.2018);
- організація кафедрою в 2018/19 н.р. міжнародних заходів що проведені кафедрою як опорною, у т.ч.: (1) презентація Програми Центру Global Politics Workshop Ukraine 2019 за участю німецьк. дослідника Ін-ту східноєвропейських досліджень Вільного ун-ту Берліну Домініка Зоннляйтнера (ФРН) – Наказ № 0903-1/065 від 18.02. 2019; (2) презентація результатів дослідження, проведеного в межах перебування на кафедрі політології у 2018 р. за Програмою академічних обмінів Фулбрайта проф. Анжели Качуєвські (США) - Наказ № 093-1/263 від 3.05.2019; (3) проведення лекції директора програми Freedom House у країнах Європи та Євразії Марка Берндта про результати дослідження «Свобода у світі 2019» 17.05.2019. - Наказ № 093-1/290 від 17.05.2019;

- творення умов для залучення студентів до наукової роботи, керівництво студентами, які беруть участь у наукових конференціях, семінарах, олімпіадах, конкурсах тощо. Так, у 2018/19 н.р. **(1)** студенти спеціальності «Політологія» (1) Кушнерьова Т., Гринь І., Латіпова А. – переможці 1-го етапу Всеукр. конкурсу студ. наук. робіт зі спец. «Політології» (грудень 2018) – отримали 1-2-3 місця (!!!); **(2)** Широченков М., Курочкіна Ю., Пушкарчук А. - переможці 1-го етапу Всеукр. студентськ. олімпіади зі спец-ті «Політологія» (грудень, 2018 – м. Харків); **(3)** Кушнерьова Т. – переможець (III місце) 2-го етапу Всеукр. конкурсу студент. наук. робіт зі спец-ті «Політологія» (м. Чернівці, березень, 2019); **(4)** Широченков М., Курочкіна Ю., Пушкарчук А. – 3-є місце у командн. заліку 2-го етапу Всеукр. олімпіади зі спец-ті «Політологія» (29-31.05.19), м. Одеса (сертифікати участі – кожному, диплом - на команду); **(5)** переможці I етапу Всеукр. студ. олімпіади з дисц. «Соціологія» (м. Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, січень 2019 р.) Латіпова А. – 1 місце, Кушнерьова Т. – 2 місце, Будник О. – 3 місце; **(6)** переможці II етапу Всеукр. студ. олімпіади з дисц. «Соціологія» (НУ «Одеська юр. академія», квітень 2019 р.) Будник О., Латіпова А., Кушнерьова Т. – командне 3 місце; Латіпова А. – особисте 3 місце (дипломи, сертифікати учасників);
- організація і проведення науково-теоретичних семінарів кафедри, на яких було оприлюднено тези доповідей аспірантів С.В. Валесяна «Трансформація світ-системи та міждержавна боротьба за гегемонію», А.М. Ганжи «Пострадянській неопатримоніалізм: інституціональна структура та політико-режимна динаміка» та докторантки Ю.М. Біденко «Вплив громадянського суспільства на функціонування органів репрезентативної демократії».

Організаційна та навчально-виховна робота

Важливою складовою розвитку кафедри у 2018/2019 навчальному році була її популяризація, що забезпечувалось організацією роботи з постійного оновлення сайту кафедри, активації її діяльності у соціальних мережах через просування сторінки кафедри у соціальних мережах Facebook та Instagram та постійне оновлення змісту профілів викладачів кафедри у ORCID ID, Google Академія, ResearchGate. Зокрема у 2018/2019 навчальному році було реалізовано таке:

- розроблено та впроваджено рекламну кампанію для сприяння набору на освітні програми спеціальності «Політологія» (відповідно до проекту 2.1. «Абітурієнт Каразінського» за напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році»);
- створено та реалізовано SMM-стратегію для просування бренду «Karazin Political Science» (регулярне оновлення facebook-сторінки «Кафедра політології ХНУ Каразіна - Political Science / Karazin University», facebook-групи «Political Science@Karazin Kharkiv University» та instagram-акаунту «Karazin Political Science» (відповідно до проекту 2.1. «Абітурієнт

Каразінського» за напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році»);

- висвітлено результати наукової та науково-дослідної діяльності, кафедральних подій на сайтах факультету і університету (відповідно до проекту 1.6. «Ефективна аспірантура та докторантура» за напрямом I Стратегії розвитку університету «Університетська наука у 2025 році»);
- проведено профорієнтаційну роботу з майбутніми абітурієнтами бакалаврських освітніх програм, вступниками до магістратури за профілем кафедри (у т.ч. розповсюдження серед навчальних закладів інформаційних матеріалів про освітні програми спеціальності «Політологія»);
- забезпечено реалізація договорів з роботодавцями для проходження практики та стажування студентів, у т.ч. з департаментом масових комунікацій Управління внутрішньої політики ХАДО (дог. № 0202Д від 01.10 2015р.) та департаментом економіки і міжнародних відносин ХАДО (дог. № 0202K035 від 01.10.2015р. (відповідно до проекту 2.6 «Практична складова освітнього процесу» за напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році»).

Звіт затверджено на засіданні кафедри від 19 вересня 2019 р., протокол № 2.